

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Se vedlagte adresseliste

Deres ref

Vår ref
08/03391-1

Dato
17.11.2008

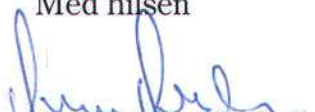
Høring - ordningen med tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO)

Tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO) er en av to typer konsesjonsrunder på norsk sokkel. TFO-ordningen ble innført i 2003 og innebærer årlige konsesjonsrunder i modne områder. Hensikten med ordningen var å legge til rette for økt leteaktivitet gjennom å skape en mer forutsigbar og effektiv konsesjonspolitikk. TFO-ordningen er nærmere beskrevet i vedlegg til dette brevet.

TFO-ordningen har utviklet seg siden 2003 blant annet ved at TFO-området er utvidet over tid. Selskapene og særlig de nye aktørene på sokkelen har vist stor interesse for TFO-ordningen, men ordningen har også vært kritisert av miljøorganisasjonene. I lys av dette og at ordningen har virket i fem år, vil Olje- og energidepartementet gjennomføre en gjennomgang av ordningen.

Departementet inviterer med dette til å komme med synspunkter på TFO-ordningen og hvordan ordningen fungerer i forhold til å oppfylle en god konsesjonspolitikk der også hensynet til andre interesser og miljø ivaretas. Høringssvarene bes oversendt Olje- og energidepartementet innen 20. januar 2009.

Med hilsen

Gunnar Gjerde (e.f.)
ekspedisjonssjef

Gunnar Hognestad
avdelingsdirektør

Kopi: Oljedirektoratet

Adresseliste:

Aker Exploration, Fjordalléen 16, 0115 Oslo
Akvaplan NIVA, Polarmiljøsentret, 9296 Tromsø
Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Postboks 8019 Dep, 0030 Oslo
AS Norske Shell, Postboks 40, 4098 Tananger
Aust-Agder Fylkeskommune, Serviceboks 606, 4809 Arendal
BG Norge AS, Postboks 780 Sentrum, 4004 Stavanger
Bridge energy, Postboks 229, 1377 Billingstad
BP Norge AS, Postboks 197 Forus, 4065 Stavanger
Buskerud Fylkeskommune, Fylkeshuset, 3020 Drammen
Centrica Resources Norge AS, Bjergstedveien 1, 4007 Stavanger
Chevron Norge AS, Postboks 97 Skøyen, 0212 Oslo
Concedo ASA, Torvveien 1, 1383 Asker
ConocoPhillips Skandinavia AS, Postboks 220, 4098 Tananger
Dana Petroleum Norway AS, Postboks 128, 1325 Lysaker
Det norske oljeselskap ASA, Nedre Bakklandet 58c, 7014 Trondheim
Discover petroleum AS, Postboks 690, 9257 Tromsø
Direktoratet for naturforvaltning, 7485 Trondheim
Dong E&P Norge AS, Postboks 450 Sentrum, 4002 Stavanger
Edison international Spa, Postboks 130, 4065 Stavanger
Endeavour Energy Norge AS, Postboks 1989 Vika, 0125 Oslo
Eni Norge AS, Postboks 101 Forus, 4064 Stavanger
E.ON Ruhrgas Norge AS, Postboks 640 Sentrum, 4003 Stavanger
Esso Norge AS, Postboks 60, 4064 Stavanger
Excel expro Norge AS, Postboks 1584, 4093 Stavanger
Faroe petroleum Norge AS, Postboks 309 Sentrum, 4002 Stavanger
Farsundsbasenget, co Sørlandet Industrisenter Lundevågen, 4550 Farsund
Fellesforbundet, Lilletorget 1, 0187 Oslo
Finnmark fylkeskommune, Henry Karlsens pl. 1, 9815 Vadsø
Fiskebåtredernes forbund, Postboks 67, 6001 Ålesund
Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening, Postboks 514, 6001 Ålesund
Fiskeri- og kystdepartementet, Postboks 8118 Dep, 0032 Oslo
Fiskeridirektoratet, Postboks 2009 Nordnes, 5817 Bergen
Forsvarsdepartementet, Postboks 8126 Dep, 0032 Oslo
Forum for utvikling og miljø, Storgata 11, 0155 Oslo
Fremtiden i våre hender, Fredensborgveien 24g, 0177 Oslo
Gaz de France Norge AS, Postboks 242 Forus, 4066 Stavanger
Genesis petroleum Norway AS, Postboks 156, 1371 Asker
Greenpeace Norge, Postboks 6803, 0130 Oslo
Hammerfest energi, Rossmøllgt. 50, 9613 Hammerfest
Havforskningsinstituttet, Postboks 1870 Nordnes, 5817 Bergen
Hedmark Fylkeskommune, Fylkeshuset, 2325 Hamar
Hess Norge AS, Postboks 130, 4065 Stavanger
Hordaland Fylkeskommune, Postboks 7900, 5020 Bergen

Idemitsu Petroleum Norge AS, Postboks 215 Skøyen, 0213 Oslo
Industri Energi, Youngsgt 11, 0181 Oslo
IRIS, Postboks 8046, 4068 Stavanger
Kommunal- og regionaldepartementet, Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo
Kystverket, Serviceboks 2, 6025 Ålesund
Landbruks- og matdepartementet, Postboks 8007 Dep, 0030 Oslo
Lofoten og Vesterålen Petro, Postboks 198, 8401 Sortland
LOG fjord, Postboks 283, 6902 Florø
LOG nord, Fjord Brygge 3.etg, 8805 Sandnessjøen
Lundin Norway AS, Strandveien 50 D, 1366 Lysaker
Kunnskapsparken i Harstad, Postboks 746, 9487 Harstad
Maersk Oil Norway AS, Postboks 8014, 4068 Stavanger
Marathon Petroleum Norge AS, Postboks 480 Sentrum, 4002 Stavanger
Meterologisk institutt, Postboks 43 Blindern, 0313 Oslo
Miljøstiftelsen Bellona, Postboks 2141 Grünerløkka, 0505 Oslo
Miljøverndepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo
Møre og Romsdal Fylkeskommune, Fylkeshuset, 6404 Molde
Natur og ungdom, Postboks 4783 Sofienberg, 0506 Oslo
Nexen Exploration Norge AS, Jåttåvågveien 7, Stadionblokk A, 4020 Stavanger
NIFES, Postboks 2029 Nordnes, 5817 Bergen
NILU, Postboks 100, 2027 Kjeller
NIVA, Gaustadaleen 21, 0349 Oslo
NODE, Vesterveien 15, 4612 Kristiansand
NOIL Energy ASA, Postboks 1345 Vika, 0113 Oslo
Nordland Fylkeskommune, Fylkeshuset, 8048 Bodø
Nord-Trøndelag Fylkeskommune, 7753 Steinkjær
Norges fiskarlag, Pirsenteret, 7462 Trondheim
Norges geologiske undersøkelse, 7491 Trondheim
Norges kystfiskarlag, 8380 Ramberg
Norges miljøvernforbund, Postboks 593, 5806 Bergen
Norges naturvernforbund, Postboks 342 Sentrum, 0101 Oslo
Norges rederiforbund, Postboks 1452 Vika, 0116 Oslo
Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 Oslo
Norsk Industri, Postboks 7072 Majorstuen, 0306 Oslo
Norsk institutt for naturforskning, 7047 Trondheim
Norsk ornitologisk forening, Sandgt. 30b, 7012 Trondheim
Norsk polarinstitutt, Polarmiljøsenderet, 9296 Tromsø
North energy AS, Markedsgata 3, 9510 Alta
Norut Tromsø, Postboks 6434 Forskningsparken, 9294 Tromsø
Norwegian Energy Company ASA, Postboks 550 Sentrum, 4003 Stavanger
Næringsforeningen i Tromsøregionen, Postboks 464, 9255 Tromsø
Oljedirektoratet, Postboks 600, 4003 Stavanger
Oljeindustriens landsforening, Postboks 8065, 4068 Stavanger
OMV Norge AS, Jåttåvågveien 7, 4020 Stavanger
Oppland Fylkeskommune, Serviceboks, 2626 Lillehammer

PA Resources Norway AS, Munkedamsveien 45e, 0250 Oslo
Petro Arctic, Sjøgata 6, Postboks 301, 9615 Hammerfest
Petro-Canada Norge AS, Postboks 269 Sentrum, 4002 Stavanger
Petroleumstilsynet, Postboks 599, 4003 Stavanger
Premier Oil Norge AS, Postboks 800 Sentrum, 4004 Stavanger
Probarents AS, Sjøgata 6, 9600 Hammerfest
Revus Energy ASA, Postboks 230 Sentrum, 4001 Stavanger
Rocksourc ASA, Munkedamsveien 45 oppg. A Vika Atrium, 0250 Oslo
Rogaland Fylkeskommune, Postboks 130, 4001 Stavanger
RWE Dea Norge AS, Postboks 243 Skøyen, 0213 Oslo
Sabima, Postboks 6784 St. Olavs plass, 0130 Oslo
SAFE, Postboks 145 Sentrum, 4001 Stavanger
Sagex petroleum ASA, Tordenskioldsgate 12, 0160 Oslo
Sametinget, Kautokeinov. 50, 9730 Karasjok
Samferdselsdepartementet, Postboks 8010 Dep, 0030 Oslo
Senja Petro, utviklingscenteret, Postboks 927, 9305 Finnsnes
SINTEF petroleumsforskning AS, 7465 Trondheim
Sjøfartsdirektoratet, Postboks 2222, 5509 Haugesund
Skagen 44 AS, Postboks 332 Sentrum, 4002 Stavanger
Skeie energy AS, Postboks 700, 4666 Kristiansand
Sogn og Fjordane fylkeskommune, Askedalen 2, 6863 Leikanger
Statens forurensingstilsyn, Postboks 8100 Dep, 0032 Oslo
Statens kartverk, Sjøkartverket, Postboks 60, 4001 Stavanger
Statens strålevern, Grini næringspark 12, 1361 Østerås
Statnett SF, Postboks 5192 Majorstua, 0302 Oslo
StatoilHydro ASA, Forusbeen 50, 4035 Stavanger
Svenska petroleum exploration AS, Postboks 153, 0216 Oslo
Sør-Norges Trålerlag, Flathauggata 12, 5523 Haugesund
Sør-Trøndelag Fylkeskommune, Erling Skakkesgate 14, 7004 Trondheim
Talisman Energy Norge AS, Postboks 649 Sentrum, 4003 Stavanger
Telemark Fylkeskommune, Fylkeshuset, 3706 Skien
Total E&P Norge AS, Postboks 168 Sentrum, 4001 Stavanger
Troms fylkeskommune, Strandvn. 13, 9005 Tromsø
Vest-Agder Fylkeskommune, Serviceboks 517, 4605 Kristiansand
Vest-Finmark regionråd, Postboks 1224, 9616 Hammerfest
Vestfold Fylkeskommune, Svend Foynsgate 9, 3126 Tønsberg
VNG Norge AS, Verksgaten 62, 4013 Stavanger
Wintershall Norge AS, H. Heyerdahlsgate 1, 0160 Oslo
WWF verdens naturfond, Postboks 6784 St. Olavs pl., 0130 Oslo
ZERO, Maridalsveien 10, 0178 Oslo
Østfold Fylkeskommune, Postboks 220, 1702 Sarpsborg

Vedlegg: Ordningen med tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO)
Lenker til ytterligere informasjon

Ordningen med tildeling i forhåndsdefinerte områder (TFO)

Bakgrunn for opprettelse av TFO-ordningen

Hovedbegrunnelsen for å skille mellom modne og umodne leteområder og opprettelsen av TFO-systemet var at en ved inngangen til årtusenskiftet, etter mer enn 30 års leteaktivitet så at store gjenværende ressurser kunne stå i fare for å gå tapt.

En betydelig andel av de anslåtte uoppdagede ressursene befant seg i det som karakteriseres som modne områder, der geologien er velkjent og hvor de store funnene er gjort. Letepotensialet i disse områdene består av mindre prospekter der funnsannsynligheten ofte er stor, men hvor funnene er for små til å kunne bære en egen utbygging av infrastruktur. Muligheten for å knytte funn opp til eksisterende infrastruktur er avgjørende for å få prosjektene økonomisk lønnsomme.

Levetiden til den eksisterende infrastrukturen er begrenset, og det ble dermed tidskritisk å kartlegge disse ressursene. Flere av de store feltene med mulig infrastruktur gikk av platå, mot nedtrapping og etter hvert nedstengning.

Leteaktiviteten var lav og fallende (14 undersøkelsesbrønner i 2002, 15 i 2003, 9 i 2004, 9 i 2005). Få utvinningstillatelser var blitt tildelt i perioden 1997-2002. En global trend av sammenslåinger og oppkjøp i petroleumssektoren ga færre aktører på norsk sokkel, som fra før av hadde et relativt lavt antall, store oljeselskaper. Disse selskapene hadde ikke små funn i modne områder som sin hovedprioritet, og prioriterte ofte frontier-områdene foran modne områder, så lenge disse ble tilbudt i samme konsesjonsrunde.

Myndighetene foretok fortløpende en rekke endringer i lete- og tildelingspolitikken i perioden 2001-2006. Endringene gikk langs tre hovedlinjer, å øke tilgangen på areal, mer effektiv utforskning og utnyttelse av arealet samt å utvide aktørbildet. I tillegg ble det innført skatteinsentiver for å få opp leteaktiviteten.

Opprettelse av TFO-området

Opprettelsen av TFO-ordningen ble varslet og beskrevet i St. meld. nr. 38 (2001-2002) *Om olje- og gassvirksomheten*, som et av flere tiltak for å øke leteaktiviteten og realisere den langsiktige utviklingsbanen på norsk sokkel. TFO-ordningen representerte en forenkling og effektivisering av de årlige Nordsjøtildelingene som ble innført i 1999 for å sette fokus på å øke aktiviteten i modne områder.

Med innføringen av TFO i 2003, etablerte regjeringen faste forhåndsdefinerte leteområder i modne deler av Nordsjøen og Norskehavet, og i Barentshavet fra 2004.

Mens de tidligere årlige rundene i modne områder (Nordsjøtildelingene) innebar at myndighetene fastsatte hvilke modne arealer selskapene fikk anledning til å søke på hvert år, ble dermed alt ledig areal i modent område på norsk sokkel gjort regelmessig tilgjengelig i etterfølgende årlige TFO-runder. Dette skulle gi industrien større forutsigbarhet om hvilke modne områder som var omsøkbare i de årlige rundene. I og

med at geologien i disse områdene er godt kjent, var hensynet til sekvensiell leting¹ mindre aktuelt. Det viktige styringshensynet sett fra myndighetenes side var å få en rask utforskning av tidskritisk areal. På sikt ville dette bidra til å øke aktivitetsnivået og dempe det fremtidige fallet i olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel. Dette ble også reflektert i stramme arbeidsprogrammer i utvinningstillatelsene og myndighetenes oppfølging av disse.

Systemet med forhåndsdefinerte områder ga en god forutsigbarhet og mulighet for industrien til å planlegge. Dette innebar en kostnads- og ressurseffektivisering for industrien, som var viktig for å øke aktiviteten og for leting etter små ressurser. Ikke minst var forutsigbarhet viktig for de nye aktørene som en ønsket på norsk sokkel.

TFO-ordningen i dag

TFO-ordningen slik den praktiseres i dag er beskrevet i St. meld. nr. 38 (2003-2004) Om petroleumsvirksomheten. De forhåndsdefinerte områdene omfatter i dag areal i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet. TFO-ordningen innebærer at:

- Store forhåndsdefinerte leteområder, som omfatter alt modent areal på sokkelen er gjort tilgjengelig for industrien i årlige konsesjonsrunder.
- Områdene utvides etter hvert som nye områder modnes, men ikke innskrenkes. (I systemet ligger likevel at søkbart område blir mindre, etter hvert som flere blokker blir lisensbelagt).
- TFO-rundene gjennomføres etter en fast, årlig syklus med utlysning i begynnelsen av året, søknadsfrist ca. 1. oktober og tildeling ved årsskiftet.
- I den lukkede perioden fra søknadsfristen i oktober til ny utlysning vil Olje- og energidepartementet i samråd med fiskeri- og miljømyndighetene foreta eventuelle utvidelser av området, samt eventuelle endringer i regelverket, inkl. fiskeri- og miljøvilkår.
- Arbeidsforpliktelsene i tildelte utvinningstillatelser vil vanligvis bestå av en serie beslutningspunkter og aktiviteter frem mot en eventuell innlevering av en utbyggingsplan². Ved beslutningspunktene vil selskapene normalt stå overfor en beslutning om å fortsette arbeidsforpliktelsen eller oppgi tillatelsen i sin helhet.
- Areal innenfor det forhåndsdefinerte området som blir tilbakelevert i perioden fra utlysning til søknadsfristen skal fortløpende inkluderes i utlysningsområdet.

---

¹Sekvensiell leting innebærer at resultater av brønner i et område bør foreligge og tid til evaluering av resultatene bør avsettes, før nye blokker i det samme området lyses ut. På denne måten blir tilgjengelig informasjon benyttet til videre leting, og boring av unødvendige og tørre brønner kan unngås. Dette prinsippet sikrer at utforskning av sokkelen foregår på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Sekvensiell leting er fremdeles et svært viktig prinsipp som følges ved utlysning av konsesjonsrunder i umodent område (nummererte runder).

² Eksempelvis kan arbeidsforpliktelsen bestå i en toårsperiode for innsamling og tolkning av seismikk og beslutning om boring eller tilbakelevering, en toårsperiode for boring av brønn og evaluering av brønnresultatet og beslutning om videreføring/om det skal leveres en PUD (Plan for Utbygging og Drift) eller tilbakelevering, og en ettårsperiode for utarbeiding og innsending av PUD. Det arealet som ikke omfattes av en eventuell PUD skal tilbakeleveres.

Utvidelse av TFO-området

Prosessen for en eventuell utvidelse av TFO-området begynner ved at Olje- og energidepartementet ber Oljedirektoratet (OD) om å gi en petroleumsfaglig anbefaling om det er nye områder som bør anses som modne og inkluderes i TFO-området. OD legger særlig følgende kriterier til grunn for sin anbefaling av modne områder:

- Blokker som er i nærheten av planlagt, eksisterende eller tidskritisk infrastruktur relevant for petroleumsvirksomhet.
- Blokker hvor det allerede har foregått letevirksomhet, for eksempel ved at blokkene tidligere har vært tildelt og/eller tilbakelevert.

Basert på Oljedirektoratets anbefaling utarbeider Olje- og energidepartementet et forslag til utvidelse som oversendes Miljøverndepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet for vurdering. Miljøverndepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet konsulterer videre sine underliggende fagetater, og deres vurderinger er offentlige. Fiskeri- og miljømyndighetene gis også anledning til å komme med nye blokkspesifikke vilkår. Regjeringen fatter deretter ut fra en helhetlig vurdering en beslutning om eventuelle utvidelser av TFO-området og eventuelle vilkår knyttet til dette i forbindelse med utlysningen.

Ivaretagelse av miljø-, fiskeri- og sikkerhetshensyn

Miljø-, fiskeri- og sikkerhetshensyn i petroleumsaktivitetene ivaretas gjennom lovverk og regulering og gjennom miljø- og sikkerhetsmyndighetenes godkjenning av aktiviteter i de ulike fasene av virksomheten. Helse-, miljø- og sikkerhetsregelverket har omfattende krav for å unngå at petroleumsvirksomheten forurensar miljøet.

Etter at TFO-området ble opprettet i 2003 er de generelle miljøkravene videreført og innskjerpet blant annet gjennom arbeidet med gjennomføring av nullutslippsmålet for utslipp av farlige kjemikalier og gjennom innføring av særskilte forutsetninger for petroleumsvirksomhet i Barentshavet.

I tillegg til generelle miljø- og sikkerhetskrav settes det etter behov ved tildeling av utvinningstillatelser blokkspesifikke vilkår som skal sikre at det tas tilstrekkelig hensyn til miljø- og fiskeriinteresser og spesielle sikkerhetsforhold i de enkelte områdene. Eksempler på miljø- og fiskerivilkår er tidsbegrensninger for leteboringer eller tidsbegrensninger for innhenting av seismikk på grunn av tobisforekomster, intensivt trålfiske eller viktige gyteområder. Eksempler på spesielle sikkerhetsvilkår er krav om kompetanse og erfaring i forhold til høyt trykk og høy temperatur og store havdyp. Miljø- og fiskerivilkårene kunngjøres ved utlysning av konsesjonsrundene.

Generelle miljø- og sikkerhetskrav og blokkspesifikke miljø- og fiskerivilkår fastsettes og gjøres gjeldende på samme måte både i TFO-konsesjonsrunder og i nummererte konsesjonsrunder. Miljø-, fiskeri- og sikkerhetshensyn blir derfor ivaretatt på samme måte i områder som er definert som petroleumsfaglig modne og inkludert i TFO-området for å bli utlyst gjennom TFO-konsesjonsrundene.

Lenker til informasjon om tidligere TFO-konsesjonsrunder

Olje- og energidepartementet – konsesjonstildelinger på norsk kontinentalsokkel
(videre lenker og utfyllende informasjon / pressemeldinger for konsesjonsrundene)

http://www.regjeringen.no/nb/dep/oed/tema/olje_og_gass/konsesjontildelinger-pa-norsk-kontinenta.html?id=481292

Lenker til informasjon om miljøfaglige råd i tidligere TFO-konsesjonsrunder

http://www.sft.no/artikkel_42101.aspx

<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500033946&language=0>

http://www.sft.no/nyheter/brev/tfo2007_sft250107.pdf

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/pressesenter/pressemeldinger/2006/Miljovurderinger-av-nye-blokker-i-TFO-2006.html?id=104212>

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/pressesenter/pressemeldinger/2006/Miljovurderingene-for-TFO-2004-er-offentlige.html?id=104238>

Lenker til informasjon om vurderinger / kritikk av konsesjonspolitikken

IEA rapport fra 2005 om norsk energipolitikk

(konsesjonspolitikken er omtalt på side 15 og 92-98)

<http://www.iea.org/textbase/nppdf/free/2005/norway2005.pdf>

Brev fra miljøorganisasjoner til Olje- og energiministeren - kritikk av TFO-ordningen

http://www.bellona.no/filearchive/fil_2008_01_31_Brev_til_Haga_om_TFO.pdf